

Суб'єктам господарювання, які не враховують суспільні інтереси, відображені в програмних документах економічного і соціального розвитку, не можуть надаватися передбачені законом пільги та переваги у здійсненні господарської діяльності.

В умовах відсутності спеціальних методичних розробок щодо стратегічного планування розвитку комунального некомерційного підприємства – надавача послуг з медичного обслуговування населення, доцільним є використання загальної методології стратегічного планування регіонального розвитку та/або об'єднаної територіальної громади із урахуванням особливостей формування Стратегії саме для підприємства, яке належить до комунального сектору економіки і є неприбутковим.

Список використаної літератури

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. Санкт-Петербург : Питер, 2000. 234 с.
2. Веснин В. Р. Стратегическое управление. Москва : Проспект, 2004. 254 с.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21 (дата звернення: 12.10.2020).
4. Грейнер Л. Эволюция и революция в процессе роста организаций. *Вестник Санкт-Петербургского университета, серия 8 «Менеджмент»*. 1972. Вып. 4. С. 76–92.

Малиш Н. А.

доктор з державного управління, професор
«Києво-Могилянська школа врядування»
Національний університет «Києво-Могилянська Академія»

ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ ТА КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ: ОГЛЯД ПРОГРАМ ЄС

Розвиток культури та креативних індустрій дозволяє отримати 4,5% світового ВВП і за прогнозами матиме зростання 10% на рік. Він є провідним сектором зростання та зайнятості в ЄС та забезпечує 8,3 мільйона робочих місць та 558 мільярдів євро доходу в ЄС, третій найбільший роботодавець в ЄС. У секторі культурних та креативних індустрій працює більше молодих людей, ніж у будь-якому іншому секторі, сприяючи підприємництву та інноваціям, створюючи інвестиції та туризм [1].

«Креативна Європа» (<https://creativeeurope.in.ua/programs/categories/1>) – найбільша грантова програма ЄС для країн Східного партнерства, яка фінансує проекти культурного та аудіовізуального секторів. Проект може отримати фінансування від 200 000 до 2 млн. євро. Підпрограма «Культура», як частина програми «Креативна Європа», передбачає просування креативного та культурного секторів. На підпрограму «Культура» було виділено близько 31% бюджету програми «Креативна Європа». Вона спрямована на охорону та підтримку європейської культурної спадщини, розвиток та просування культурного й креативного секторів, як то: театр, література, музика, мистецтво тощо. Пріоритетами підпрограми «Культура» є: міжнародна мобільність фахівців, розвиток навичок цифрових технологій, розвиток нових бізнес-моделей для ведення бізнесу представниками

культурних і креативних індустрій, навчання, міжкультурний діалог, сприяння соціальній інтеграції мігрантів та біженців тощо.

У звіті експертів Ради Європи «Огляд культурної політики України» було визначено пріоритетні напрямки політики у сфері культури в Україні в умовах децентралізації: розподіл повноважень у культурній сфері між різними рівнями влади (національний, регіональний та місцевий – вертикальні зв'язки) та секторальний розподіл (горизонтальні зв'язки); розвиток державно-приватного партнерства у сфері культурної спадщини; оптимізація місцевої культурної інфраструктури. «Вплив культурних інвестицій виходить далеко за межі захисту історичної спадщини та розвитку туризму – функцій, які традиційно вважаються притаманними культурі з економічної точки зору» [2].

На запит Комітету Європейського Парламенту з питань культури та освіти дослідниками KEA European Affairs було підготовлено звіт «Культура та креативні сектори в Європейському Союзі» [3], в якому визначено важливі напрямки розвитку культури та творчих секторів в ЄС до 2030 року. Фахівці наголосили на важливості об'єднання цифрових, управлінських та підприємницьких компетентностей. Важливим напрямком розвитку є інновації у сфері культури в умовах глобалізації та поширення цифрових технологій. Рекомендації Звіту охоплюють такі напрямки політики: культурне різноманіття, ринок праці у сфері культурних та креативних індустрій, освіта, стійкість підприємств та організацій, різноманітність та інклюзивність, роль мистецтва та культури в європейських демократіях.

Культурна політика повинна базуватись на цілях і пріоритетах, реалізовувати програми, що відповідають визначеним цілям, проводити моніторинг та оцінювання політики. Науковці розглядають напрямки культурної політики: освіта, охорона культурної спадщини, залучення фінансів для розвитку, підготовка персоналу для навчання фахівців та управлінців для галузі. Важливим механізмом для здійснення культурної діяльності є формування законодавчої бази для діяльності установ культури і мистецтва.

Комітет Європейського парламенту окреслив два основні пріоритети розвитку культури в Європі: необхідність подальшого оцифрування, а отже, необхідність посилення інклюзивності та мереж. 15 жовтня 2019 року відбулось перше засідання експертної групи Комісії з питань культурної спадщини. Важливою складовою розвитку культури в ЄС є програми, які можуть надати ефективну підтримку сектору культури: Creative Europe; міжкультурні обміни студентів Erasmus + ; підтримка участі у волонтерських та освітніх проєктах, що пов'язані з культурною спадщиною; подальший розвиток освітньої складової навчання DiscoverEU [4]. Для реалізації Програми ЄС для підтримки культурної галузі в шести країнах Східного партнерства: Вірменії, Азербайджану, Білорусі, Грузії, Молдови й України був створений сайт «Культура і креативність». За час свого існування сайт набув популярності та став корисним ресурсом для представників культурних і креативних індустрій.

«Культурна спадщина в дії» – один з проєктів Європейської програми (<http://www.culturalheritageinaction.eu/culture/project>) щодо поширення знань, охорони, збереження культурної спадщини. Програма спрямована на навчання місцевих та регіональних політиків, обміну знаннями про культурну спадщину з акцентом на управління на основі участі. Проєкт надасть можливість містам та регіонам посилити свою політику та ініціативи щодо культурної спадщини, а також розробити інноваційні рішення для збереження цінностей культурної спадщини. Проєкт фінансується програмою Європейського Союзу «Творча Європа» з січня 2020 року по квітень 2021 року та зосереджується на трьох темах: по-перше, управління культурною спадщиною, за участі державного сектору, приватних зацікавлених сторін та громадянського суспільства. Реалізація проєкту дозволить збільшити значущість культурної спадщини як ресурс розвитку громади та території. По-друге, дозволить сформувати механізми та запропонувати інструменти щодо адаптивного повторного використання будівель спадщини. По-третє, вивчити проблеми, що виникають при неналежному втручанні в культурну спадщину, що може загрожувати безпосередньо спадщині та визначити заходи, які дозволять мінімізувати ризики при такому втручанні.

IV щорічний міжнародний форум «Креативна економіка» проходив онлайн 19-20.11.2020 (<http://www.creative-ukraine.org.ua>). Було залучено експертів з ЄС, діячів креативних індустрій, представників влади. Усі учасники зазначили існування проблем, спричинених пандемією Covid-19 та запропонували шляхи підтримки розвитку креативної економіки в Україні. Міністр Міністерства культури та інформаційної політики наголосив, що через запровадження карантинних заходів в Україні креативна індустрія втратила 3 мільярди доларів, що становить 2% ВВП та зазначив, що влада повинна шукати альтернативні джерела для підтримки галузі. Підтримки держави потребують також і суміжні до креативної індустрії сектори.

Рекомендації, що напрацьовуються в проєктах ЄС, та спрямовані на реалізацію європейської культурної політики повинні враховувати демографічні процеси, зокрема, старіння населення, міграцію, вирішувати соціальні питання, у той же час, сприяти інноваційному потенціалу та збереженню різноманітності культурних та креативних індустрій.

Список використаної літератури

1. Culture Partnership. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/page/culture-matters> (date of request: 05.11.2020).
2. Philippe Kern et al. Звіт експертів «Огляд культурної політики України». URL: http://195.78.68.75/mcu/control/publish/article?art_id=245250759 (дата звернення: 21.10.2020).
3. Culture and creative sectors in the European Union. Policy Department for Structural and Cohesion Policies Directorate-General for Internal Policies. URL: https://keanet.eu/wp-content/uploads/IPOL_STU2019629203_EN.pdf (date of request: 05.11.2020).
4. Ubeda M. Next European Commission: a pursuit of synergies for culture in the Digital Age. 2019. URL: <https://keanet.eu/next-european-commission-a-pursuit-of-synergies-for-culture-in-the-digital-age/> (date of request: 05.11.2020).